

Bản án số: 389/2022/DS-PT

Ngày: 22 - 9 - 2022

V/v: Cử người giám hộ cho người
mất năng lực hành vi

**NHÂN DANH
NƯỚC CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
TÒA ÁN NHÂN DÂN THÀNH PHỐ HÀ NỘI**

- Thành phần Hội đồng xét xử phúc thẩm gồm có:

Thẩm phán - Chủ tọa phiên tòa: Bà **Nguyễn Thị Lan Anh**

Các Thẩm phán: Ông **Mai Tiến Dũng**

Bà **Nguyễn Thị Thúy**

- Thư ký phiên tòa: Bà **Đinh Thị Thu Hương** – Thẩm tra viên chính - Tòa án nhân dân thành phố Hà Nội.

- Đại diện Viện kiểm sát nhân dân thành phố Hà Nội tham gia phiên tòa: Bà **Nguyễn Mai Thanh** - Kiểm sát viên.

Ngày 09 và ngày 22 tháng 9 năm 2022 tại trụ sở Tòa án nhân dân thành phố Hà Nội xét xử phúc thẩm công khai vụ án thụ lý số: 238/2022/TLPT-DS ngày 08 tháng 7 năm 2022 về việc: Cử người giám hộ cho người mất năng lực hành vi.

Do bản án dân sự sơ thẩm số 50/2022/DS-ST ngày 20 tháng 4 năm 2022 của Tòa án nhân dân quận Đống Đa, thành phố Hà Nội bị kháng cáo.

Theo Quyết định đưa vụ án ra xét xử phúc thẩm số: 336/2022/QĐ-PT ngày 09 tháng 8 năm 2022 giữa các đương sự:

Nguyên đơn: Chị **NHY1**, sinh năm 1970; *Vắng mặt ngày 09/9/2022, có mặt ngày 22/9/2022.*

Địa chỉ: số 142 PH2, thị trấn PL3, huyện HTB4, tỉnh BT5.

Người đại diện theo ủy quyền của chị Y1: chị **BTM6**, sinh năm 1991. Địa chỉ: Phòng 6 tầng 14 Tòa nhà VCO7, đường Phạm Hùng, phường Trung Hòa, quận Cầu Giấy, Hà Nội. Theo Giấy ủy quyền ngày 20/7/2020. *Có mặt.*

Bị đơn: Ông **TQT8**, sinh năm 1965; *Có mặt.*

Địa chỉ: Số 2, ngách 226/1 đường LD9, phường TP10, quận Đống Đa, Hà Nội.

Người bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của ông T8:

1. Luật sư **Phạm Thế Vinh**, Văn phòng luật sư Đa Phúc, Đoàn luật sư thành phố Hà Nội. Địa chỉ: 33 Mạc Thái Tổ, quận Cầu Giấy, thành phố Hà Nội. *Có mặt.*

2. Luật sư **Nguyễn Trọng Hoàn**, Văn phòng luật sư Song Hà, Đoàn luật sư thành phố Hà Nội. Địa chỉ: số 73 phố Thanh Nhàn, quận Hai Bà Trưng, thành phố Hà Nội. *Vắng mặt ngày 09/9/2022, có mặt ngày 22/9/2022.*

Người có quyền lợi nghĩa vụ liên quan:

1. **Ngân hàng TMCP Á Châu (ACB);**

Trụ sở chính: số 442 Nguyễn Minh Khai, phường 5, quận 3, thành phố Hồ Chí Minh. *Người đại diện theo pháp luật: Ông Đỗ Minh Toàn-Tổng Giám đốc. Vắng mặt.*

2. **Bảo hiểm xã hội quận Hoàn Kiếm;**

Địa chỉ: 9D Hàm Long, quận Hoàn Kiếm, Hà Nội; *Người đại diện theo pháp luật: Bà Nguyễn Thị Tố Nga – Giám đốc. Vắng mặt.*

Do có kháng cáo của bị đơn là ông TQT8.

Người làm chứng:

1. Ông **TQC12**, sinh năm 1956. *Có mặt;*

2. Ông **TQT13**, sinh năm 1958. *Có mặt;*

3. Bà **TMB14**, sinh năm 1970. *Có mặt;*

4. Bà **DLH15**, sinh năm 1959. *Có mặt;*

5. Bà **DLA16**, sinh năm 1962. *Có mặt;*

6. Bà **DLĐ17**, sinh năm 1964. *Có mặt;*

7. Anh **THA18**, sinh năm 1979. *Có mặt;*

8. Bà **ĐTH19**, sinh năm 1960. *Có mặt;*

9. Ông **VKH20**. *Có mặt;*

10. Ông **PBH21**, sinh năm 1942. *Có mặt;*

11. Ông **NXH22**, sinh năm 1958. *Có mặt;*

12. Anh **NTC23**, sinh năm 1966. *Có mặt.*

NỘI DUNG VỤ ÁN

Theo nội dung khởi kiện của chị NHY1 như sau: Bà ĐKL24, sinh năm 1944; đăng ký thường trú tại số 38 Phố Huế, phường Hàng Bài, quận Hoàn Kiếm, thành phố Hà Nội, bị tuyên bố mất năng lực hành vi dân sự theo Quyết định số 06/2017/QĐVDS-ST ngày 04/05/2017 của Tòa án nhân dân quận Hoàn Kiếm. Ông NMH25 (chết năm 2011) là chồng bà ĐKL24. Ông NMH25 và bà ĐKL24 không có con chung, nhận con nuôi là chị NHY1 từ nhỏ (năm 1973). Do không biết được quy định pháp luật về nuôi con nuôi nên ông NMH25 và bà ĐKL24 không thực hiện thủ tục đăng ký tại UBND phường

Hàng Bài. Tuy nhiên, trong Sổ hộ khẩu, Phiếu lý lịch tư pháp, Hồ sơ Đảng viên của ông NMH25 ghi nhận chị NHY1 là con nuôi.

Bà ĐKL24 tuổi cao, không tự chăm sóc bản thân được, nên chị NHY1 trực tiếp chăm sóc mẹ nuôi bà ĐKL24 ở tại BT5 từ năm 2017. Ngày 25/5/2019, chị NHY1 làm đơn đề nghị UBND phường Hàng Bài cử người giám hộ cho mẹ nuôi theo quy định của pháp luật nhằm đảm bảo quyền lợi cho bà ĐKL24. Ngày 29/7/2019, ông ĐMT26 (anh ruột bà ĐKL24) có đơn đề nghị gửi phường Hàng Bài có nội dung đồng ý cho chị NHY1 là người giám hộ cho bà ĐKL24.

Ngày 30/10/2019, UBND phường Hàng Bài tổ chức buổi họp có đại diện UBND phường, ông ĐMT26, chị và ông TQT8 (con bà Đặng Thị Thu là chị ruột bà ĐKL24). Trong buổi họp, ông ĐMT26 đồng ý cho chị là giám hộ cho bà ĐKL24. Chị được nhận làm con nuôi, luôn giữ đúng đạo làm con, chăm sóc bố mẹ nuôi; chị đã trực tiếp chăm sóc, thuốc thang cho bà ĐKL24 đến nay.

Chị trình bày tài sản của bà ĐKL24 bao gồm: 01 căn nhà tập thể tại số 38 Phố Huế, phường Hàng Bài, quận Hoàn Kiếm. Ông TQT8 đang cầm giữ Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất quyền sở hữu nhà ở này; 01 sổ tiết kiệm tại Ngân hàng ACB trị giá 1.000.000.000 đồng (*Một tỷ đồng*), mang tên chủ sở hữu là ĐKL24; và bà ĐKL24 có lương hưu hàng tháng là 5.121.000VND/tháng tại Bảo hiểm xã hội quận Hoàn Kiếm, từ tháng 05/2019 đến nay chưa lĩnh do chưa có người giám hộ.

Chị và ông TQT8 không thống nhất cử người giám hộ chăm sóc bà ĐKL24. Chị nhận thấy có đầy đủ điều kiện để làm người giám hộ cho bà ĐKL24 là người mất năng lực hành vi dân sự, nên khởi kiện yêu cầu như sau:

+ Chỉ định chị NHY1 là người giám hộ cho bà ĐKL24.

+ Công nhận chị NHY1 được quyền quản lý, sử dụng căn nhà tập thể tại số 38 Phố Huế, phường Hàng Bài; Giao cho chị NHY1 được nhận sử dụng lương hưu của bà ĐKL24 từ tháng 5/2019; Giao cho chị NHY1 được quyền giao dịch, sử dụng Sổ tiết kiệm tại Ngân hàng ACB để phục vụ việc chăm sóc, nuôi dưỡng bà ĐKL24.

Ngày 10/02/2022, chị NHY1 rút một phần yêu cầu khởi kiện đối với quyền quản lý, sử dụng căn nhà tập thể tại số 38 Phố Huế, phường Hàng Bài, quận Hoàn Kiếm, thành phố Hà Nội.

Bị đơn ông TQT8 trình bày: ông không nhất trí chỉ định chị NHY1 là người giám hộ cho bà Lan, bởi theo nội dung Công văn số 1609/STPHCTP của Sở Tư pháp Hà Nội trả lời UBND phường Hàng Bài như sau: bà ĐKL24 và ông NMH25 không có con chung, chị NHY1 là con nuôi của ông NMH25 và bà ĐKL24 nhưng việc nuôi con nuôi không được đăng ký tại cơ quan có thẩm quyền, không có giấy chứng nhận

con nuôi, không có căn cứ xác định chị NHY1 là người giám hộ đương nhiên của bà ĐKL24. Ngoài ra, thực tế bà ĐKL24 ở cùng với chị NHY1 tại tỉnh BT5 được 03 năm, nhưng không đủ điều kiện chăm sóc, nuôi dưỡng bà ĐKL24, nếu kéo dài thì sức khỏe cũng như tính mạng của bà Lan sẽ không được đảm bảo.

Về tài sản của bà ĐKL24, ông TQT8 không đồng ý để chị NHY1 được quản lý, sử dụng căn nhà tập thể tại 38 Phố Huế, phường Hàng Bài, quận Hoàn Kiếm, Hà Nội; không được toàn quyền nhận lương hưu hàng tháng và sử dụng lương hưu của bà Lan, không được quyền rút, sử dụng số tiết kiệm tại Ngân hàng TMCP Á Châu để phục vụ việc chăm sóc, nuôi dưỡng bà Lan, bởi con nuôi không hợp pháp, không có quyền giám hộ. Ông TQT8 cung cấp 01 Hợp đồng ủy quyền ngày 28/10/2016, bà ĐKL24 ủy quyền cho ông TQT8 được thay mặt, nhân danh bà Lan toàn quyền thực hiện các công việc tại Ngân hàng thương mại cổ phần Á Châu - Chi nhánh Thăng Long - Phòng giao dịch Trần Quốc Toàn (như trong nội dung ủy quyền) tại Văn phòng Công chứng Chu Cảnh Hưng. Cùng ngày, bà ĐKL24 đã lập di chúc định đoạt tài sản *“đối với quyền sử dụng đất và quyền sở hữu tài sản gắn liền với đất tại địa chỉ số 38 phố Huế, phường Hàng Bài quận Hoàn Kiếm, TP Hà Nội thuộc quyền sở hữu, sử dụng của tôi theo Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất nêu trên, tôi quyết định để lại toàn bộ cho cháu tôi là ông TQT8; Trong thời gian tôi còn sống thì ông TQT8 phải có trách nhiệm nuôi dưỡng, chăm sóc tôi. Sau khi tôi mất đi, ông T8 có trách nhiệm thờ cúng ông bà tổ tiên và vợ chồng tôi theo truyền thống đạo đức của người Việt Nam”*. Bà ĐKL24 tự nguyện lập di chúc trong trạng thái tinh thần minh mẫn, sáng suốt, không bị bất kỳ sức ép hay sự áp đặt gì.

Ông TQT8 khẳng định là người giám hộ hợp pháp cho bà ĐKL24. Ông TQT8 và gia đình mong muốn được đưa bà ĐKL24 ra ở nhà 38 Phố Huế để tiện chăm sóc và chữa bệnh (ông T8 có ý kiến trong Biên bản họp tại UBND phường Hàng Bài và Biên bản họp gia đình ngày 11/8/2019). Ông TQT8 tiếp tục đề nghị các cơ quan Công an, Viện Pháp y Trung ương, Thanh tra Bộ Y tế vào cuộc để giải quyết việc chị NHY1 cấu kết với Bệnh viện tâm thần TW 1 trong việc khám, chữa bệnh, giám định sức khỏe tâm thần đối với bà ĐKL24 thời gian năm 2015 và 2017.

Bà NMN27 (em ruột ông NMH25), sinh năm 1952; nơi thường trú số 20, ngõ 215 Hồng Mai, phường Quỳnh Lôi, quận Hai Bà Trưng, thành phố Hà Nội, xác nhận: ông NMH25 và bà ĐKL24 không có con đẻ, chỉ có con nuôi duy nhất từ nhỏ là cháu NHY1. Hiện nay bà ĐKL24 không còn bố mẹ, anh chị em ruột đều đã chết. Bà ĐKL24 tuổi cao, mắc bệnh đến khi mất năng lực hành vi dân sự, thì cháu NHY1 thường xuyên đưa khám bệnh, chăm sóc, cho ăn uống, vệ sinh cho bà ĐKL24. Anh,

chị em bên chồng nhất trí cháu NHY1 đủ điều kiện nơi ăn ở, chăm sóc tốt cho bà ĐKL24, đề nghị Tòa án chấp nhận cho cháu NHY1 là người giám hộ cho bà ĐKL24.

Ngày 14/10/2021, Tòa án nhân dân quận Đống Đa quyết định ủy thác thu thập chứng cứ số 382/2021/QĐ-UTTA đề nghị tiến hành xác minh nơi cư trú, tình trạng sức khỏe, việc chăm sóc nuôi dưỡng bà ĐKL24, sinh năm 1944; đăng ký hộ khẩu tại số 38 Phố Huế, phường Hàng Bài, quận Hoàn Kiếm, thành phố Hà Nội; nơi ở hiện nay: số 142 PH2, Thị trấn PL3, huyện HTB4, tỉnh BT5. Theo nội dung biên bản xác minh ngày 24/12/2021, như sau: Hiện nay bà ĐKL24 mất năng lực hành vi dân sự nhưng có chị NHY1 chăm sóc, ăn uống bình thường. Điều kiện nơi ở của bà ĐKL24 bảo đảm chăm sóc, nuôi dưỡng. Từ năm 2017, bà ĐKL24 đã mất năng lực hành vi dân sự, được chị NHY1 đưa về chăm sóc tại nhà ở số 142, khu phố PH2, thị trấn PL3, huyện HTB4, tỉnh BT5. Tòa án huyện HTB4 nhận thấy việc chăm sóc bà Lan chu đáo, đầy đủ nên đề nghị tiếp tục giao bà ĐKL24 cho chị Y1 chăm sóc, nuôi dưỡng.

Ngân hàng thương mại cổ phần Á Châu (ACB) đề nghị xét xử vắng mặt, trả lời về tài khoản tiết kiệm của bà ĐKL24 như sau: Phòng giao dịch Trần Quốc Toàn- Ngân hàng thương mại cổ phần Á Châu xác nhận bà ĐKL24 là chủ sở hữu sổ tiết kiệm số 187460699, số tiền 1.000.000.000 đồng (1 tỷ đồng) mở tại ACB Trần Quốc Toàn ngày 07/10/2014. Ngoài tiền gửi nêu trên, khách hàng không có bất kỳ tranh chấp, nghĩa vụ nào tại ACB.

Bảo hiểm xã hội quận Hoàn Kiếm có văn bản xác nhận: bà ĐKL24, mã số BHXH 0128412828 lĩnh lương hưu hàng tháng tại phường Hàng Bài, quận Hoàn Kiếm là 5.121.400VNĐ/tháng. từ tháng 5/2019, bà ĐKL24 Lan đang tạm dừng lĩnh lương hưu do chậm lĩnh quá 6 tháng chưa nhận. Bà ĐKL24 bị tuyên bố mất năng lực hành vi dân sự theo Quyết định số 06/2017/QĐVDS-ST của Tòa án nhân dân quận Hoàn Kiếm nên việc chi trả lương hưu của bà ĐKL24 sẽ căn cứ vào quyết định về giám hộ theo quy định pháp luật

Tại bản án số 50/2022/DS-ST ngày 20/4/2022 Tòa án nhân dân quận Đống Đa, thành phố Hà Nội đã xử:

1- Chấp nhận yêu cầu khởi kiện của bà NHY1 đối với ông TQT8 về “tranh chấp cử người giám hộ đối với người mất năng lực hành vi”.

2- Chỉ định bà NHY1 là người giám hộ đối với bà ĐKL24 người được giám hộ mất năng lực hành vi dân sự cho đến khi có thay đổi khác theo quy định pháp luật.

3- Bà NHY1 có quyền quản lý toàn bộ tài sản của người được giám hộ bà ĐKL24; Bà NHY1 được nhận và sử dụng số tiền lương hưu hàng tháng của bà ĐKL24 là 5.121.000VNĐ/tháng, kể từ tháng 05/2019 đến nay, tại Bảo hiểm xã hội quận Hoàn

Kiểm; và được thực hiện giao dịch, sử dụng số tiền tiết kiệm tại tài khoản số 187460699 mở ngày 07/10/2014 của bà ĐKL24, với số tiền 1.000.000.000 đồng (*một tỷ đồng chẵn*) và tiền lãi phát sinh tại Ngân hàng thương mại cổ phần Á Châu (ACB).

Ngoài ra bản án sơ thẩm còn tuyên về án phí, thi hành án và quyền kháng cáo của các đương sự.

Sau khi xét xử sơ thẩm, ông TQT8 kháng cáo toàn bộ bản án sơ thẩm của Tòa án nhân dân quận ĐĐ11, thành phố Hà Nội và đề nghị Tòa án nhân dân thành phố Hà Nội xem xét một cách khách quan và toàn diện vụ án, để bảo vệ quyền lợi hợp pháp cho ông.

Tại giai đoạn chuẩn bị xét xử phúc thẩm ông TQT8 ủy quyền cho bà Bạch Tuyết Hoa tham gia tố tụng tại phiên tòa, mời luật sư Phạm Thế Vinh làm người bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp cho ông T8, ông Vinh xuất trình 01 USB theo ông trình bày là 04 đoạn ghi âm cuộc nói chuyện của bác sĩ Hiệp, ông Tày, bà Lan, bà Bình, anh Hoàng Anh, bà Hương, có đơn đề nghị triệu tập người làm chứng là các ông bà họ hàng nhà ông T8, bà Lan, bác sĩ Hiệp, nhà sư Đàm Thảo... ; Tuy nhiên tại phiên tòa ngày 09/9/2022 sau khi người đại diện theo ủy quyền của ông T8 và người bảo vệ quyền lợi của ông T8 trình bày xong phần kháng cáo thì ông T8 xuất hiện tại phiên tòa và có ý kiến không yêu cầu luật sư Vinh là người bảo vệ quyền lợi ích hợp pháp, không ủy quyền cho bà Hoa và xin hoãn phiên tòa vì không đủ sức khỏe; Hội đồng xét xử đã tạm ngừng phiên tòa để đảm bảo quyền lợi cho ông T8, phiên tòa được tiếp tục vào 8h 45 phút ngày 22/9/2022.

Ngày 14/9/2022 ông T8 lại tiếp tục làm thủ tục mời lại luật sư Phạm Thế Vinh làm người bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp cho mình; ngày 15/9/2022 ông T8 cung cấp Vi bằng của Văn phòng Thừa phát lại Ba Đình chứng kiến việc ông T8 phiên từ USB ghi lại cuộc nói chuyện của 06 người gồm bác sĩ Hiệp, ông Tày, bà Lan, bà Bình, anh Hoàng Anh, bà Hương.

Tại phiên tòa phúc thẩm, nguyên đơn không rút đơn khởi kiện và cung cấp Vi bằng số 4551/2022/VB-TPLBĐ ngày 21/9/2022 lập tại Văn phòng Thừa phát lại Ba Đình;

Bị đơn giữ nguyên yêu cầu kháng cáo và cung cấp Vi bằng số 4529/2022/VB-TPLBĐ ngày 20/9/2022 lập tại Văn phòng Thừa phát lại Ba Đình.

Các đương sự không thoả thuận được với nhau để giải quyết toàn bộ vụ án.

Những người làm chứng: ông PBH21, ông NXH22, anh NTC23 xác nhận lời khai của chị NHY1 là đúng sự thật; những người làm chứng ông TQC12, ông TQT13, bà TMB14, bà ĐLH15, bà ĐLA16, bà ĐLD17, anh THA18, bà ĐTH19 xác nhận lời

khai của ông TQT8 là đúng sự thật; bác sỹ VKH20 trình bày người mà ông khám không phải là bà ĐKL24.

Người bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của ông T8:

+ *Luật sư Phạm Thế Vinh trình bày luận cứ tóm tắt như sau:* Tòa án cấp sơ thẩm đã vi phạm quyền tự định đoạt của nguyên đơn, chưa thu thập chứng cứ đầy đủ; nguyên đơn đã rút một phần yêu cầu khởi kiện liên đến căn nhà 38 phố Huế nhưng Tòa sơ thẩm vẫn xem xét và quyết định chị Y1 có toàn quyền đối với tài sản của bà Lan; chưa đánh giá toàn diện khách quan tài liệu chứng cứ ông T8 cung cấp; có dấu hiệu làm giả bệnh án tâm thần cho bà Lan; không xác định ông T8 là cháu ruột bà Lan là không đúng. Đề nghị Hội đồng xét xử không chấp nhận yêu cầu của chị Y1, giao quyền giám hộ bà Lan cho ông T8.

+ *Luật sư Nguyễn Trọng Hoàn trình bày luận cứ tóm tắt như sau:* Bà Lan có 13 người cháu ruột được bà Lan yêu quý như con đẻ; Năm 1973 ông ĐMT26 đưa một cháu gái về nhờ ông Hải, bà Lan nuôi hộ đặt tên là NHY1; Tuy nhiên chị Y1 không được đăng ký nhận làm con nuôi theo quy định của pháp luật nên không coi chị Y1 là con nuôi của bà Lan ông Hải; Năm 1987 chị Y1 đi xuất khẩu lao động, năm 1988 cắt khẩu tại 38 phố Huế ; năm 1991 chị Y1 về BT5 lấy chồng không có thời gian ăn ở và chăm sóc ông Hải, bà Lan; Năm 2015 bà Lan không bị bệnh tâm thần, năm 2017 kết luận bà Lan bị bệnh tâm thần trên cơ sở bệnh án năm 2015 là không chính xác. Lúc bà Lan tỉnh táo đã ủy quyền cho bà Bình lĩnh lương và lập di chúc cho ông T8 hưởng tài sản. Bản án sơ thẩm đã bác bỏ tư cách 13 người cháu ruột của bà Lan là vi phạm pháp luật. Đề nghị Hội đồng xét xử hủy bản án sơ thẩm của Tòa án nhân dân quận ĐĐ11.

Người đại diện theo ủy quyền của chị Y1 tranh luận tóm tắt như sau: về bệnh án tâm thần của bà Lan: bà Lan đã khám ở bệnh viện tâm thần Trung ương 3 lần, ba bác sỹ khác nhau nên lời khai của bác sỹ Hiệp tại phiên tòa hôm nay không khách quan; về việc kết luận giám định giả Công an huyện Thường Tín đã có kết luận không có dấu hiệu làm giả và cho đến nay cũng không có kết luận gì khác; về việc chị Y1 không phải con nuôi hợp pháp thì tại sao ông Hải lại ghi trong lý lịch Đảng ghi là con chứ không phải ghi là con nuôi; Những vấn đề khác liên quan đến điều kiện để chị Y1 chăm sóc nuôi dưỡng bà Lan thì đã trình bày, về việc anh Tuấn đã hướng dẫn bà Lan khai trước tòa như thế nào, việc bà Lan nói với chị Y1 về chị Bình sử dụng tiền lương hưu của bà Lan như thế nào.... Vì vậy, đại diện của chị Y1 bác bỏ toàn bộ luận cứ của phía bị đơn và đề nghị Hội đồng xét xử giữ nguyên bản án sơ thẩm.

Đại diện Viện kiểm sát nhân dân thành phố Hà Nội tham gia phiên tòa phát biểu quan điểm:

Về tố tụng: Hội đồng xét xử phúc thẩm, thư ký Toà án và các đương sự đã chấp hành đúng các quy định của Bộ luật tố tụng dân sự trong quá trình giải quyết vụ án tại cấp phúc thẩm.

Về nội dung: Sau khi phân tích, đại diện Viện kiểm sát nhân dân thành phố Hà Nội tham gia phiên tòa đề nghị HĐXX giữ nguyên bản án dân sự sơ thẩm số 50/2022/DS-ST ngày 20/4/2022 Toà án nhân dân quận Đống Đa, thành phố Hà Nội.

NHẬN ĐỊNH CỦA TOÀ ÁN

Sau khi nghiên cứu tài liệu có trong hồ sơ vụ án đã được thẩm tra tại phiên tòa và căn cứ vào kết quả tranh tụng trực tiếp tại phiên tòa, nghe đại diện Viện kiểm sát nhân dân thành phố Hà Nội phát biểu quan điểm giải quyết vụ kiện, Hội đồng xét xử nhận định:

[1]. Về tố tụng:

- Đơn kháng cáo của ông TQT8 trong thời hạn và đã nộp tạm ứng án phí phúc thẩm nên hợp lệ.

- Tại phiên tòa ngày 22/9/2022, ông T8, người đại diện theo ủy quyền của chị Y1 yêu cầu Hội đồng xét xử chấp nhận những người làm chứng, sau khi kiểm tra nhân thân của những người làm chứng Hội đồng xét xử chấp nhận đề nghị trên của các đương sự.

[2]. Về nội dung: Xét yêu cầu kháng cáo toàn bộ bản án của ông TQT8:

Ông T8 cho rằng chị Y1 không phải là con đẻ của bà ĐKL24; do bà Lan và chồng là ông NMH25 đã nhận chị Y1 về nuôi nhưng không được pháp luật công nhận vì không làm thủ tục tại cơ quan nhà nước có thẩm quyền. Thời gian chị Y1 với ông bà Lan rất ít, đến năm 18 tuổi chị Y1 đi nước ngoài sau đó lấy chồng trong BT5 không có thời chăm sóc ông Hải, bà Lan. Có hành vi làm giả giấy tờ để xác định bà Lan mất năng lực hành vi nhằm chiếm đoạt tài sản. Việc Tòa án cấp sơ thẩm không công nhận ông là cháu ruột bà Lan là vi phạm pháp luật. Ông không đồng ý việc Tòa án nhân dân quận Đống Đa cử chị Y1 là người giám hộ cho bà Lan mà đề nghị cử ông là người giám hộ.

Hội đồng xét xử phúc thẩm xét thấy:

Bà ĐKL24, sinh năm 1944; đăng ký thường trú tại số 38 Phố Huế, phường Hàng Bài, quận Hoàn Kiếm, thành phố Hà Nội; nơi ở hiện nay: số 142 PH2, Thị trấn PL3, huyện HTB4, tỉnh BT5; chồng bà ĐKL24 là ông NMH25 chết năm 2011. Ông NMH25 và bà ĐKL24 không có con chung, nhận con nuôi là chị NHY1 vào năm 1973. Việc

ông Hải, bà Lan nuôi chị Y1 từ nhỏ được phía gia đình anh chị em ruột, cháu ruột bà Lan, anh chị em ruột phía gia đình ông Hải thừa nhận cũng như một số người làm chứng xác nhận.

Theo Quyết định số 06/2017/QĐVDS-ST ngày 04/05/2017 của Tòa án nhân dân quận Hoàn Kiếm tuyên bố bà ĐKL24 mất năng lực hành vi dân sự đã có hiệu lực pháp luật, nhận định: *“từ ngày 07/12/2015 đến ngày 21/12/2015, chị NHY1 đưa bà ĐKL24 đi điều trị nội trú tại Bệnh viện tâm thần TW1 và được chuẩn đoán bị bệnh Alzheimer. Ngày 09/3/2017, Bệnh viện tâm thần TW1 kết luận “bà ĐKL24 bị bệnh tâm thần mãn tính. Loại bệnh mất trí trong bệnh Alzheimer khởi phát muộn (mã bệnh theo ICD 10:F00.1). Mất năng lực nhận thức hành vi dân sự cần có người giám hộ trước pháp luật”.*

Do không có người giám hộ đương nhiên theo Công văn số 1609/STPHCTP ngày 21/5/2019 của Sở Tư pháp thành phố Hà Nội trả lời UBND phường Hàng Bài. Ông TQT8 và chị NHY1 có nguyện vọng là người giám hộ chăm sóc bà ĐKL24, dẫn đến các bên tranh chấp cử người giám hộ cho người mất năng lực hành vi dân sự. Ông TQT8 gửi nhiều đơn tố giác chị NHY1 có hành vi làm giả giấy tờ hồ sơ bệnh án tâm thần của bà ĐKL24. Ngày 13/3/2020, Cơ quan Cảnh sát điều tra Công an huyện Thường Tín có thông báo số 26/CQĐT về kết quả giải quyết nguồn tin tội phạm gửi ông TQT8 nêu rõ không có việc chị NHY1 có hành vi làm giả giấy tờ hồ sơ bệnh án tâm thần của bà ĐKL24, nên không có hành vi phạm tội: “Làm giả tài liệu của cơ quan, tổ chức”.

Vì vậy kháng cáo của ông T8 về việc này không có cơ sở chấp nhận.

Về quan hệ giữa chị NHY1 và vợ chồng ông bà NMH25, ĐKL24 và tư cách đạo đức của chị Y1: Việc ông Hải, bà Lan nuôi chị Y1 từ nhỏ (năm 1972) được phía gia đình anh chị em ruột của ông Hải, các cháu ruột và họ hàng của bà Lan, ông Cần, ông Tày bà Hà, bà Bình, ông Hương, bà Lan ... thừa nhận cũng như một số người làm chứng xác nhận. Tại lý lịch Đảng viên ông NMH25 và văn bản UBND phường Hàng Bài xác nhận chị NHY1 là con nuôi từ nhỏ của bà ĐKL24 và ông NMH25, nhưng chưa thực hiện đầy đủ thủ tục đăng ký con nuôi theo pháp luật, tại phiếu lý lịch tư pháp cũng xác nhận chị NHY1 có cha là NMH25 và mẹ là ĐKL24. Như vậy, chị Y1 được coi là con mà bà Lan và ông Hải nuôi trên thực tế.

Từ năm 2015, khi bà ĐKL24 mắc bệnh về trí nhớ, chị NHY1 trực tiếp đưa bà ĐKL24 khám, điều trị bệnh, thường xuyên chăm sóc bà ĐKL24. Đến năm 2017, bà ĐKL24 bị tuyên bố mất năng lực hành vi dân sự, và không có người giám hộ đương nhiên theo pháp luật, nhưng chị NHY1 tiếp tục chăm sóc và đưa bà ĐKL24 cùng sinh

sống tại BT5. Qua xác minh nơi ở của chị NHY1 tại số 142 PH2, Thị trấn PL3, huyện HTB4, tỉnh BT5, nhận thấy việc chăm sóc bà ĐKL24 đầy đủ, bảo đảm điều kiện nuôi dưỡng người mất năng lực hành vi dân sự. Hiện nay bà ĐKL24 không còn bố mẹ đẻ, anh, chị, em ruột đều đã mất. Ông ĐMT26 là anh trai ruột bà Lan lúc còn sống đã có đơn đề nghị gửi UBND phường Hàng Bài ngày 29/7/2019 và bà NMN27, ông NXH22 là các em ruột của ông Hải đều khẳng định chị Y1 là con nuôi của bà Lan, ông Hải và đều khẳng định chị Y1 tư cách đạo đức tốt, chỉ đồng ý cho chị NHY1 là người giám hộ cho bà ĐKL24. Căn cứ vào tài liệu thu thập được thấy chị NHY1 không có án tích, không có vi phạm gì về cấp dưỡng chăm sóc người thân trong gia đình, có đầy đủ điều kiện nơi ở, sức khỏe chăm sóc người mất năng lực hành vi. Do vậy, cấp sơ thẩm chấp nhận yêu cầu của chị NHY1 là người giám hộ chăm sóc, nuôi dưỡng cho người mất năng lực hành vi dân sự bà ĐKL24 là có căn cứ và đúng pháp luật.

Về tài sản của bà ĐKL24: theo các đương sự trình bày và tài liệu có trong hồ sơ thể hiện bà ĐKL24 có tài sản sau: 01 sổ tiết kiệm mang tên ĐKL24 tại Ngân hàng ACB trị giá 1.000.000.000 đồng (Một tỷ đồng), và tiền lương hưu hàng tháng là 5.121.000VND/tháng tại Bảo hiểm xã hội quận Hoàn Kiếm, từ tháng 05/2019 đến nay chưa lĩnh do chưa có người giám hộ; 01 căn hộ trên thửa đất số 104/1F, tờ bản đồ S5 lập 1956, diện tích 138,2m²; hình thức sử dụng riêng 18,3m², sử dụng chung 119,9m², đất ở đô thị; Nhà mua theo ND 61/CP; địa chỉ: số 38 Phố Huế, phường Hàng Bài, quận Hoàn Kiếm, thành phố Hà Nội.

Ông TQT8 không đồng ý giao tài sản tiền mặt cho chị NHY1 định đoạt, sử dụng để chăm sóc bà ĐKL24. Ông TQT8 cung cấp 01 hợp đồng ủy quyền ngày 28/10/2016 bên ủy quyền ĐKL24 (bên A) ủy quyền cho ông TQT8 (bên B) với nội dung liên hệ làm các thủ tục nộp, rút tiền trong Thẻ tiết kiệm số R901262 tại Ngân hàng thương mại cổ phần Á Châu - Chi nhánh Thăng Long - Phòng giao dịch Trần Quốc Toàn, thời hạn hợp đồng ủy quyền kể từ ngày được công chứng đến khi bên B thực hiện xong nội dung ủy quyền hoặc đương nhiên chấm dứt theo quy định pháp luật, nhưng không nêu rõ bên được ủy quyền giao lại tài sản cho bên ủy quyền đã nhận khi thực hiện việc ủy quyền. Thời điểm công chứng việc ủy quyền thì bà ĐKL24 đã có bệnh án tại Bệnh viện tâm thần TW1, được chuẩn đoán bệnh Alzheimer. Ngày 09/3/2017, Bệnh viện tâm thần TW1 kết luận *“bà ĐKL24 bị bệnh tâm thần mãn tính. Loại bệnh mất trí trong bệnh Alzheimer khởi phát muộn (mã bệnh theo ICD 10:F00.1). Mất năng lực nhận thức hành vi dân sự cần có người giám hộ trước pháp luật”*. Đến ngày 04/05/2017, Tòa án nhân dân quận Hoàn Kiếm có Quyết định số 06/2017/QĐVDS-ST tuyên bố bà ĐKL24 mất năng lực hành vi dân sự. Do vậy, cấp sơ thẩm xử xác định bên ủy quyền

mất năng lực hành vi là đương nhiên chấm dứt việc ủy quyền theo khoản 4 Điều 589 Bộ luật dân sự 2005: Chấm dứt hợp đồng ủy quyền “4- Bên ủy quyền ...mất năng lực hành vi dân sự hoặc bị hạn chế năng lực hành vi dân sự, ...”. Chị NHY1 được sử dụng số tiền lương hưu hàng tháng là 5.121.000VND/tháng, từ tháng 05/2019 đến nay của bà ĐKL24 tại Bảo hiểm xã hội quận Hoàn Kiếm và số tiền tiết kiệm tại tài khoản số 187460699, số tiền 1.000.000.000 đồng (một tỷ đồng) mở tại Ngân hàng thương mại cổ phần Á Châu- Chi nhánh Thăng Long - Phòng giao dịch Trần Quốc Toản ngày 07/10/2014, để chăm sóc bà ĐKL24, bảo đảm quyền và lợi ích của người mất năng lực hành vi dân sự là hợp pháp.

- Đối với 01 căn hộ trên thửa đất số 104/1F, tờ bản đồ S5 lập 1956, diện tích 138,2m²; hình thức sử dụng riêng 18,3m², sử dụng chung 119,9m², đất ở đô thị; Nhà mua theo NĐ 61/CP; địa chỉ: số 38 Phố Huế, phường Hàng Bài, quận Hoàn Kiếm, thành phố Hà Nội; thuộc sở hữu của ông NMH25 và bà ĐKL24 theo Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất của UBND quận Hoàn Kiếm cấp ngày 15/8/2005; đăng ký sang tên chủ sở hữu cho bà ĐKL24 theo Văn bản thỏa thuận phân di sản thừa kế, SCC 05.2012/PCDSTK được Văn phòng Công chứng Nguyễn Tú chứng nhận ngày 19/1/2012; chứng nhận thay đổi sang tên chủ sở hữu ĐKL24 ngày 27/2/2012. Bà NHY1 rút một phần yêu cầu khởi kiện đối với tài sản này, nên Hội đồng xét xử không xem xét tài sản nhà và đất ở trên trong vụ án này. Trường hợp phát sinh tranh chấp tài sản nhà và đất ở, thì đương sự có quyền khởi kiện giải quyết trong vụ án khác, nếu có yêu cầu.

Xét kháng cáo về việc ông T8 cho rằng cấp sơ thẩm đã giải quyết vượt quá yêu cầu khởi kiện của nguyên đơn tuyên nguyên đơn có quyền quản lý toàn bộ tài sản của bà Lan. Hội đồng xét xử xét thấy căn cứ vào lời khai của các đương sự cũng như tài liệu có trong hồ sơ bà Lan có căn nhà tập thể tại số 38 Phố Huế, phường Hàng Bài; lương hưu của bà ĐKL24 từ tháng 5/2019; Sổ tiết kiệm 1 tỷ và lãi tại Ngân hàng ACB. Ngày 10/2/2022, chị NHY1 tự nguyện rút một phần yêu cầu khởi kiện đối với quyền quản lý, sử dụng căn nhà tập thể tại số 38 Phố Huế, phường Hàng Bài, quận Hoàn Kiếm, thành phố Hà Nội.

Như vậy, Tòa án cấp sơ thẩm tuyên nguyên đơn có quyền quản lý toàn bộ tài sản của bà Lan là chưa chính xác nên chấp nhận kháng cáo này của bị đơn.

Ngoài ra cần phải sửa cách tuyên đối với quyết định của bản án, chị NHY1 được quản lý sử dụng tài sản của bà Lan để phục vụ việc chăm sóc, nuôi dưỡng bà ĐKL24.

Từ những phân tích trên, Hội đồng xét xử phúc thẩm chấp nhận một phần kháng cáo của ông TQT8 và sửa bản án dân sự sơ thẩm số 50/2022/DS-ST ngày 20/4/2022 của Tòa án nhân dân quận Đống Đa, thành phố Hà Nội theo hướng phân tích trên.

Không chấp nhận kháng cáo khác của đương sự.

Quan điểm của đại diện Viện kiểm sát nhân dân thành phố Hà Nội phù hợp một phần với nhận định của Hội đồng xét xử nên chấp nhận.

[3]. Về án phí:

Ông TQT8 phải chịu án phí dân sự sơ thẩm theo quy định; chị NHY1 được nhận lại số tiền tạm ứng án phí đã nộp.

Do sửa bản án sơ thẩm, ông TQT8 không phải chịu án phí dân sự phúc thẩm.

Vì các lý do trên,

QUYẾT ĐỊNH

Căn cứ: Điều 26, 38, 147, 148, khoản 2 Điều 308 Bộ luật tố tụng dân sự năm 2015; khoản 1 Điều 54, Điều 57, Điều 59 Bộ luật dân sự 2015; Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH14 ngày 30/12/2016 của Ủy ban thường vụ Quốc hội về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án; Danh mục án phí, lệ phí Tòa án ban hành kèm theo Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH14;

Tuyên xử:

1. Chấp nhận một phần kháng cáo của ông TQT8.
2. Sửa bản án dân sự sơ thẩm số 50/2022/DS-ST ngày 20/4/2022 Tòa án nhân dân quận Đống Đa, thành phố Hà Nội, cụ thể như sau:
  - 2.1- Chấp nhận yêu cầu khởi kiện của chị NHY1 đối với ông TQT8 về tranh chấp cử người giám hộ đối với người mất năng lực hành vi.
  - 2.2 - Chỉ định chị NHY1 là người giám hộ đối với bà ĐKL24 người được giám hộ mất năng lực hành vi dân sự cho đến khi có thay đổi khác theo quy định pháp luật.
  - 2.3- Chị NHY1 được nhận và sử dụng số tiền lương hưu hàng tháng của bà ĐKL24 là 5.121.000VND/tháng, kể từ tháng 05/2019 cho đến khi có sự thay đổi khác tại Bảo hiểm xã hội quận Hoàn Kiếm và được thực hiện giao dịch, sử dụng số tiền tiết kiệm tại tài khoản số 187460699 mở ngày 07/10/2014 của bà ĐKL24, với số tiền 1.000.000.000 đồng (một tỷ đồng chẵn) cùng tiền lãi phát sinh tại Ngân hàng thương mại cổ phần Á Châu (ACB) để phục vụ việc chăm sóc, nuôi dưỡng bà ĐKL24.
3. Về án phí dân sự:
  - Án phí dân sự sơ thẩm:
    - + Ông TQT8 phải nộp 300.000 đồng án phí dân sự sơ thẩm.

+ Chị NHY1 được nhận lại số tiền tạm ứng án phí là 21.000.000 đồng (Hai mươi một triệu đồng) đã nộp theo biên lai thu tiền tạm ứng án phí số 0068528 ngày 06/4/2021 của Chi cục thi hành án dân sự quận ĐĐ11, thành phố Hà Nội.

- Án phí dân sự phúc thẩm: Trả lại ông TQT8 số tiền 300.000 đồng (ba trăm nghìn đồng) tạm ứng án phí đã nộp theo biên lai thu tiền tạm ứng án phí số 0070173 ngày 26/5/2022 của Chi cục thi hành án dân sự quận ĐĐ11, thành phố Hà Nội.

Trường hợp bản án, quyết định được thi hành án theo quy định tại Điều 2 Luật thi hành án dân sự thì người được thi hành án dân sự, người phải thi hành án dân sự, có quyền thỏa thuận thi hành án, quyền yêu cầu thi hành án, tự nguyện thi hành án hoặc bị cưỡng chế thi hành án theo quy định tại các Điều 6, 7 và 9 Luật thi hành án dân sự, thời hiệu thi hành án được thực hiện theo qui định tại Điều 30 Luật thi hành án dân sự.

Bản án dân sự phúc thẩm có hiệu lực pháp luật kể từ ngày tuyên án.

Nơi nhận:

- VKSND TP Hà Nội;
- TAND quận ĐĐ11;
- Chi cục THADS quận ĐĐ11;
- Các đương sự;
- Lưu văn phòng, hồ sơ.

**TM. HỘI ĐỒNG XÉT XỬ
THẨM PHÁN-CHỦ TỌA PHIÊN TÒA**

Nguyễn Thị Lan Anh

THÀNH VIÊN HỘI ĐỒNG XÉT XỬ

THẨM PHÁN-CHỦ TOÀ PHIÊN TOÀ